

عنوان مقاله:

ارزیابی و تهیه نقشه بیابان زایی با روش فائو و یونپ در حوزه آبخیز کویر میقان

محل انتشار:

مجله تحقیقات مرتع و بیابان ایران، دوره 19، شماره 4 (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

علی فرمهینی فراهانی - مربی پژوهشی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان مرکزی

محمد درویش - مربی پژوهشی، بخش تحقیقات بیابان، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

خلاصه مقاله:

بیابان‌زایی معضلی جهانی بوده و اغلب کشورهای خشک و نیمه‌خشک جهان از جمله ایران با این پدیده مواجه هستند. بیابان‌زایی محدودیت‌های بسیاری از لحاظ کشاورزی، تامین مواد غذایی، پرورش دام، توسعه صنعت و ارائه هزینه‌های خدماتی ایجاد می‌نماید. این پدیده فرایندی است که به تدریج توسعه و تشدید یافته و هزینه‌های اصلاح آن بشکل تصاعدی افزایش می‌یابد، بنابراین شناسایی و ارزیابی عوامل موثر در بیابان‌زایی و تعیین مناطق مبتلا به این معضل از ضروریات امر در هر منطقه می‌باشد. یکی از مناسبترین روشها جهت ارزیابی بیابان‌زایی روش فائو و یونپ می‌باشد که در آن فرایندهای متعددی جهت ارزیابی بیابان‌زایی بررسی و مطالعه می‌شود. زوال پوشش گیاهی، فرسایش آبی، فرسایش بادی، افت کمی و کیفی منابع آب و شورش خاک به همراه فشار دام و جمعیت بر روی محیط‌زیست فرایندهای اصلی مورد مطالعه در این تحقیق بوده‌اند. دوره زمانی ارزیابی یک دوره ۲۰ ساله (۸۷-۱۳۶۸) و با توجه به قدیمی‌ترین اطلاعات، عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای موجود بود. برای ارزیابی هر فرایند چندین شاخص در نظر گرفته شده و با برداشت‌های میدانی و مطالعات کتابخانه‌ای شاخصهای منتخب ارزیابی و امتیازدهی شده‌اند. چهار کلاس ناچیز، متوسط، شدید و خیلی شدید نیز جهت تفکیک درجات بیابان‌زایی در نظر گرفته شد. هر یک از فرایندها از سه جنبه وضعیت کنونی، سرعت و استعداد طبیعی بیابان‌زایی بررسی شدند. نقشه‌های بیابان‌زایی از جنبه‌های مذکور در محیط GIS ترسیم و برای تهیه نقشه نهایی بیابان‌زایی تلفیق گردیدند. براساس نتایج بدست‌آمده در حوزه آبخیز کویر میقان به‌ترتیب ۱۲۵۸۵۳ هکتار (۲۳٪) اراضی در کلاس ناچیز، ۲۵۱۵۰۴ هکتار (۴۵٪) در کلاس متوسط و ۱۵۸۸۱۹ هکتار (۲۹٪) در کلاس شدید بیابان‌زایی قرار دارند. بیابان‌زایی شدید عمدتاً در سنگلاخهای کوهستانی و مناطق با شیب بالای ۶۰ درصد که پوشش گیاهی فقیری دارند و در اراضی شور و سدیمی حاشیه کویر میقان مشاهده می‌گردد. زوال پوشش گیاهی و فرسایش آبی از عوامل اصلی بیابان‌زایی در این حوزه بوده و فشار چرای دام عامل اصلی تشدید بیابان‌زایی می‌باشد. نتایج بدست‌آمده بستری پایه و مناسب در راستای شناخت بهتر و مبارزه صحیح‌تر با پدیده بیابان‌زایی در منطقه مورد مطالعه ارائه داده است.

کلمات کلیدی:

روش فائو و یونپ، کویر میقان، بیابان زایی، زوال پوشش گیاهی، فرسایش آبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1632775>

